

Landbouw en lokale energiegemeenschappen als motor in energietransitie

nieuws

De Vlaamse land- en tuinbouw is klaar om zijn rol in de energietransitie op te nemen. Dat was de boodschap van Boerenbondvoorzitter Lode Ceyskens bij een bezoek aan het fruitbedrijf van Jan Van der Velpen in Bierbeek die via een zonnepaneleninstallatie boven zijn boomgaard groene energie opwekt. Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers (Open Vld) was aanwezig en onderschrijft de rol die het platteland kan spelen in de energieomslag. Hij voorziet subsidies voor energiedelen.

1 JUNI 2022 – LAATST BIJGEWERKT OM 1 JUNI 2022 20:57

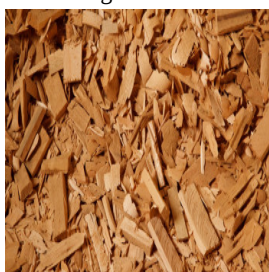
Lees meer over:
groene energie

De roep om minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen klinkt door de klimaatproblematiek al een tijdje luid. Door het conflict tussen Rusland en Oekraïne is onze gas- en oliebevoorrading ook plots behoorlijk onzeker geworden. Gecombineerd met de dalende elektriciteitsproductie uit Europese kerncentrales heeft dit ervoor gezorgd dat de energieprijzen plots de pan uit swingen. “Dit maakt dat het belangrijker dan ooit is dat we de lokale productie en verdeling van energie stimuleren”, meent Boerenbond.

Lokale energiegemeenschappen

Volgens de landbouworganisatie kunnen land- en tuinbouwers bij die omschakeling naar lokale productie en hernieuwbare energie een sleutelpositie innemen. “Boeren zijn niet het probleem in het klimaatvraagstuk, maar net de oplossing”, zegt voorzitter Ceyskens. “Ze zetten zich vandaag al erg in om via innovatieve oplossingen mee te helpen maatschappelijke problemen structureel aan te pakken.” Hij wijst erop dat landbouwers enorme oppervlaktes ter beschikking hebben voor de opwekking van energie. “Door die aan te wenden helpen ze niet alleen mee aan de energiebevoorrading, maar zorgen ze ook voor vergroening van de geleverde elektriciteit”, klinkt het.

Energiegemeenschappen zijn een bijzondere vorm van lokale productie en verdeling van energie. “Binnen een energiegemeenschap verenigen burgers zich in een collectief dat energie onderling deelt met tussenkomst van een rechtspersoon”, legt Tom Schaeken, energieconsulent bij Boerenbond, uit. “Het opzetten van een dergelijke coöperatie maakt het ook mogelijk om collectieve investeringen te doen, bijvoorbeeld in een zonnepaneleninstallatie of in een warmtenet.”

Houtsnippers uit houtkanten in Bocholt

Eerste Vlaamse biomassaplein in Houthalen-Helchteren ingewijd

1 JUNI 2022

In Vlaanderen bestaan er al een aantal van die energiecoöperaties. Een eerste voorbeeld is de CVBA Landschapsenergie in Bocholt. “In deze coöperatie werken de gemeente Bocholt, het Regionaal Landschap Lage Kempen, lokale landbouwers verenigd in Werkers en scholen samen om het snoeiafval van houtkanten om te zetten in energie”, legt Bart Schoukens van Boeren natuur Vlaanderen uit. “Van oudsher zijn er veel houtkanten in de gemeente. Door ze in te zetten als bron van energie maken we van landschapsbeheer een economische activiteit, wordt er ecologische winst gecreëerd en kunnen we aan duurzaam landschapsherstel doen.”

De landbouwers hebben er aangepast materiaal aangeschaft om de houtkanten op een efficiënte manier te onderhouden. De snoeiresten worden omgezet in houtsnippers en gebruikt om onder meer een kleuter- en lagere school te verwarmen. “We zetten daarbij 2 kilometer houtkanten om in energie per jaar”, aldus Schoukens. Volgens hem kan er op die manier 33.000 liter mazout of een equivalent van 106 ton fossiele CO₂ uitgespaard worden.

Deze lokale energiegemeenschap werd aangeduid als één van de voorbeeldprojecten van het Europese ECCO-project. Bij dit Interreg-project, dat werd opgestart in 2017 en deze maand afloopt, werd nagegaan hoe boeren een motor kunnen zijn in de energietransitie. Op basis van goede voorbeelden werd een ontwikkelingstraject uitgebouwd voor het opstarten en ontwikkelen van energiegemeenschappen. Het is de bedoeling om dit model in beleid te verankeren.

Fiere Halliërs bij coöperatie Halnet

Een ander voorbeeld van een energiegemeenschap bevindt zich in Hoogstraten, in het gehucht Hal. “In het uiterste noorden van ons land vormt dit gehucht door de grens met Nederland en een grote steenweg als het ware al een natuurlijke gemeenschap”, vertelt Schaecken. Onder impuls van de lokale boeren die al samenwerkten rond dierenwelzijn, arbeid en vermarkting, werd ook het idee gelanceerd om lokaal hernieuwbare energie te gaan produceren om die ook lokaal te verdelen. “Het enthousiasme van de boeren en de burens was meteen groot, op amper tien dagen tijd kregen we al de hele financiering van het project rond.”

In oktober 2020 werd de coöperatie Halnet opgericht en een maand later startte de bouw van vier zonnepaneleninstallaties, drie bij landbouwers en eentje bij een burger met een atelier. “Elke Halliër, zoals ze zichzelf intussen noemen, is fier op dit project”, aldus de energieconsulent van Boerenbond. Hij merkt dat er ook heel wat toekomstplannen opborrelen. “Aanvankelijk was een windmolen in Hal onbespreekbaar, intussen groeit er een draagvlak.

Nu zijn we een operationele groep gestart om te bekijken of we de elektriciteit ook aan elkaar kunnen verkopen”, stelt Schaeken. Hij deed ook een duidelijk oproep naar minister Somers: “Geef boeren een stem in het verhaal van lokale energieproductie, er is heel veel mogelijk.”

Uitgelicht

Innovatiesteunpunt bekroont 5 innovatieve landbouwprojecten

nieuws

Het Innovatiesteunpunt van Boerenbond heeft de vijf winnaars van zijn 12de Innovatiecampagne bekendgemaakt. De prijzen gaan naar een energiegemeenschap die lokaal energie prod...

21 OKTOBER 2020

[Lees meer](#)

Energiedelen binnenkort financieel haalbaar

Die oproep viel niet in dovemansoren. De minister was duidelijk gecharmeerd door de voorbeelden van Bocholt en Hoogstraten. “De uitdagingen waar de landbouwsector voor staat zijn bijzonder groot, maar hier wordt vandaag bewezen dat landbouw een belangrijk oplossing vormt voor die uitdagingen”, meent Somers. Hij ziet de lokale productie van energie als een duidelijke nieuwe taak voor de landbouw, naast voedselproductie.

“**Niet elke Vlaming heeft de kans om zelf te investeren in eigen energieproductie. Voor hen kan de landbouw die rol op zich nemen**”

Bart Somers - Minister van Binnenlands Bestuur (Open Vld)

Als minister van Binnenlands Bestuur liet hij eerder al een Lokaal Energie- en Klimaatpact opstellen om lokale besturen aan te zetten zelf aan de slag te gaan met de uitdagingen op vlak van energie en klimaat. In dat kader wil hij de rol van lokale energiegemeenschappen verder onder de aandacht brengen. “Niet elke Vlaming heeft de kans om zelf te investeren in eigen energieproductie. Zo huurt 28 procent van de Vlamingen een woning en nog eens 800.000 Vlaamse gezinnen wonen in een appartement. Voor hen kan de landbouw die rol op zich nemen”, aldus Somers.

Een belangrijk instrument om dit te realiseren, is energiedelen. Vandaag laat de Vlaamse wetgeving het nog niet toe om dit financieel haalbaar te maken, maar daar moet in het najaar verandering in komen. “We moeten nog wat hindernissen wegwerken, maar op korte termijn moet het delen van energie binnen een energiegemeenschap mogelijk zijn”, meent de minister. Hij ziet dan ook heel wat voordelen: economische diversifiëring, de onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen verhogen en de sociale cohesie versterken. “Steeds meer boeren en burgers kunnen zo gezamenlijk de vruchten plukken van de energietransitie. Om het aantal projecten in de opstartfase te versnellen, voorzien we tien miljoen euro ondersteuning. In oktober van dit jaar volgt een eerste call voor projecten.”

Gewassen én energie oogsten op eenzelfde veld

Somers bracht ook een bezoek aan een ander voorbeeldproject rond lokale energieproductie. In de perenplantage van fruitteler Jan Van der Velpen staat een proefopstelling met semitransparante zonnepanelen. De peren worden als het ware geteeld onder een dakje van zonnepanelen. Samen met de KU Leuven wordt op die manier onderzocht wat het potentieel is van dubbelgebruik van landbouwgrond, agrovoltaiacs genaamd.

“De proefopstelling is nog maar één jaar in gebruik dus het is nog wat vroeg om algemene conclusies te trekken”, meent Marleen Gysen, innovatieconsulent energie bij Boerenbond. “Maar we zien wel al een aantal voordelen van deze opstelling. Zo beschermen de zonnepanelen de perenbomen tegen hagel en kunnen ze tijdens hete zomers ook als bescherming tegen zonnebrand ingezet worden. We overwegen ook om het water dat van de panelen loopt op te vangen en te gebruiken als buffer.” Maar er zijn op dit moment ook wat nadelen. Zo was er afgelopen jaar tien procent minder opbrengst onder de panelen en was de vorm van de peren iets meer uitgerekt. Verder onderzoek is nodig, klinkt het bij Boerenbond.

Teler Jan Van der Velpen is tevreden met zijn zonnepanelen. “Ik zie zeker mogelijkheden. Zeker wanneer ik het overschot aan elektriciteit dat ik opwek, zou kunnen delen met gezinnen uit de buurt. Dan ontstaat een nieuw verdienmodel en word ik naast fruitteler ook energieteler. Het zou in elk geval

mijn bedrijf robuuster maken in het onvoorspelbare klimaat van vandaag”, aldus Van der Velpen.

Al wees Boerenbond minister Somers meteen ook op een aantal knelpunten. “Vandaag is de vergunningsverlening voor dergelijke energieprojecten niet evident”, stelt voorzitter Ceyskens. Als proefopstelling kon wel een vergunning worden verkregen, maar moest dit om een gewoon project zijn, dan lukte dat wellicht niet. “Daarnaast zien we ook dat het distributienet op het platteland niet aangepast is voor lokale energiegemeenschappen. Ook op dat vlak moeten er nog stappen vooruit gezet worden”, benadrukt Ceyskens. Somers wees erop dat dit met de bevoegde administraties moet opgenomen worden. “Maar daar moet Boerenbond wel mee uitkijken vandaag de dag”, voegde hij er met een knipoog naar [het debacle over de contacten tussen Boerenbond en het Agentschap Natuur en Bos](#) aan toe.

Bron: Eigen berichtgeving

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by [Who Owns The Zebra](#)